

Izbija, izvešeni ponedeljek, vsa jutraj. Uredništvo: ulica sv. Fran-
Asiškoga št. 20. I. nadstropje. Dopolni se pošiljajo uredništvu. Nefra-
pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Odgovorni
Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarne
tlača za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.—, 6 mesecev L 32.— in celo leto L 50.—
Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Odgovornost zakonite oblasti in „neodgovornih elementov“

Minister za notranje stvari ekselencija Federzoni je v svojem polemичnem govoru v rimskem senatu proti govornikom opozicije očital tej poslednji med drugim, da proti konkretnemu delovanju odgovorne oblasti postavlja izjave „neodgovornih elementov“. Misli je pri tem na generalnega tajnika fašistovske organizacije Farinaccija in bivšega ministra Gentileja, katerih izjave sta rečena senatorja pritegnila v svoja izvajanja v podkrepitev svojih obtožb proti sedanjim notranji politiki v Italiji. Da pa pokaže svojo objektivnost, je minister Federzoni na drugi strani obojalo vsako reakcijo, ki bi si hotela usvajati pravice in naloge, ki pripadajo edinole zakoniti oblasti. Priznati moramo, da bil g. minister z gornjima trditvama res veljavno ovrgel ta argument opozicije, če bi bile besede v skladnosti z dejstvi, z vsakodnevno prakso! Te skladnosti pa ni! Opozarjamo na svoječasno izjavo ministrskega predsednika Mussolinija v rimski zbornici, da namreč on sprejema vso politično in zgodovinsko odgovornost za vse čine pristavev fašizma, kar bi pomenilo, da načelnika vlade obremenja odgovornost tudi za izjave gg. Farinaccija in Gentileja. Saj je prvi najmočnejši činitelj v politični organizaciji, ki daje podlago sedanjim vladavinam, a Gentile ne le da je bil član sedanjega kabineta, marveč čujemo opetovane izjave od strani predstavnikov zakonite oblasti, ki jih podkrepijo tudi vsakdanja praktična dejanja, da se mora zapustiti Gentilejeva — njegova šolska reforma — ohraniti neprikrajšana ter da se bo tudi nadalje izvajala z vso doslednostjo in neizprosno. Je tu torej očitna solidarnost v misljenju, namenih in odgovornosti med „neodgovornimi“ Gentilejem in odgovorno zakonito oblastjo! To dejstvo jemlje veljavno odklanjanje vsake odgovornosti od strani zakonite oblasti za izjave „neodgovornih“.

Pa moremo podati še druge praktične primere iz vsakdanjega življenja v dokaz, da gornje trditve ministra Federzonija niso v skladu s praktičnim postopanjem zakonite in odgovorne oblasti.

Ravnokar odstavljeni občinski komisar v Kobariidu g. Cavallotti je bil prefekturni komisar, postavila ga je na to mesto odgovorna oblast. Dosledno temu je bila torej tudi ta odgovorna za njegova dejanja. Ta mož pa je očitno kazal večkrat za svojega komisarja, da se ne meni za prave naloge in dolžnosti, ki mu jih nalaga svojstvo občinskega komisarja. V svojem pismu, ki nam ga je podal, se je še ponašal, da sta mu volja in hotenje „njegovih fašistov“ odločilna pri izvrševanju njegovih funkcij, čeprav bi morali logično sklepati iz besed ministra Federzonija, da tudi fašisti spadajo k tistim „neodgovornim elementom“, na katerih izjave ne bi smela opozicija sklicevati. Sedaj so g. Cavallotti sicer res odstavili. Ali koliko časa je trebalo, koliko trdih bojev, koliko jeze in ozlovoljenosti med občinarji — je trebalo, da se je ta gospod sam onemogočil s svojim brezglavim pismom, da je postala mera polna! Odgovorna oblast v Vidmu si je sicer pridobila hvalačnost občinarjev za ta svoj ukrep, ali to ne odvečuje rečene oblasti za odgovornost za vsa njegova dosedanja dejanja, pri čemer pa ne mislimo ravno na osebo sedanjega g. prefekta.

V občini Podkraj, na Goriskem, blizu jugoslovenske meje, je bil preganjan in preganjen učitelj vsled ovadbe nekega zasebnika, torej — da govorimo z besedo ministra Federzonija — „elementa“, za čigar izjave in dejanja zakonita oblast ne more biti odgovorna. Isto, vsled ovadbe iste osebe — človeka našega rodu — in iz sličnih osebnih in zasebnih razlogov se je zgodilo nedavno z orožniškim brigadirjem. Ta je bil sicer vsled svojega taktičnega, mirnega in pravičnega postopanja zelo priljubljen pri ljudstvu, da je živo obžalovalo njegov odhod, ali dotični osebi je bil na potu.

Vprašanje je tu na dlani: ali je naglašanje g. ministra, da zakonita oblast ne more biti odgovorna za voljo in hotenje „neodgovornih elementov“, v skladu s takim postopanjem ravno vsled želje in hotenja — „neodgovornih elementov“ radi njihovih osebnih zadev in navzkrižij? Čim odgovorna oblast nastavlja uho takim elementom in ustreza njihovi maščevalnosti, je ona odgovorna za to, kar sledi z njenimi lastnimi ukrepi.

Ce hoče zakonita oblast uspešno odkloniti vsako odgovornost za dejanja „neodgovornih elementov“, je potrebno pred vsem, da tem poslednjim ne veruje slepo, marveč bodi na vsako njih ovadbo ali zahtozo prvi ukrep, naj se izvede stroga, objektivna preiskava, brez ozira, kdo in kaj je tožitelj in kdo osumljenec! Na podlagi strogo objektivne preiskave naj sledi tudi strogo objektivna in pravična sodba! Če je preiskava ugotovila kaj kaznjivega, naj sledi primerna in resnično zaslužena kazen. Če pa se izkaže, da je bila ovadba brez realne podlage, ali da je izvirala celo iz osebnega sovraštva ali maščevalnosti, potem pa naj roka zakonite oblasti brez usmiljenja zadene — ovaduh! Če je kako dejanje proti javnemu redu ali interesu države zločin, je pa zlobno in brezvestno ovadništvo zločinsko dejanje. Posebna pre-

vidnost pa je zakoniti oblasti v dolžnost napram anonimnim ovadbam ali klevetam za hrbtom ovajanja. Zlasti še, ko preganjanje na taki podlagi ozlovolja in vznemirja vse ljudstvo, ker ni nikdo niti za trenutek varen, da ga zadenejo morda najhujše posledice maščevalnega ovadništva. Se le potem, ko se zakonita oblast povzdigne na tako višje stališče stroge objektivnosti in pravičnosti nasproti vsem in na vse strani prav brez vsake izjeme, šele potem bodo ministri mogli opravičeno izjavljati, da se zakoniti oblasti ne more nalogati odgovornost za izjave in dejanja „neodgovornih elementov“. Ne samo z besedami, ampak tudi z odločnimi dejanji mora pokazati, da ne dovoljuje nikomur, da bi si usvajal pravice in naloge, ki pripadajo le nji — zakoniti oblasti. Potem šele bo odgovorna le za svoje čine.

Kralj častni doktor pavijske univerze

PAVIJA, 18. Akademski senat tukajšnjega vseučilišča je sklenil imenovati kralja Viktorja Emanuela za njegove zasluge na znanstvenem in zgodovinskem polju za častnega doktorja pavijske univerze. Proslave 11. stoletnice obstoja vseučilišča, ki bo pričela 20. t. m., se bodo udeležili zastopniki evropskih in nekaterih ameriških držav. Države kot take bodo zastopali poslani, vseučilišča pa rektorji.

Seja senata

RIM, 18. Na svoji današnji seji je senat sprejel zakonski načrt za vrhovno poveljstvo vojske in proračun ministrstva za morinarico. Prihodnja seja je sklicana za sredo.

Zaključek kongresa romanskih novinarjev
FIRENZE, 18. Včeraj se je tu zaključil kongres romanskih novinarjev. Zvečer se je pela v gledališču Politeama Fiorentino opera „Tosca“ na čast gostov. Ponoči so se novinarji odpeljali v Rim, kjer se zopet sestanejo.

Razsvetljava bazilike sv. Petra

RIM, 18. Sinodi se je vršila tradicionalna razsvetljava cerkve sv. Petra ob priliki proglativne blažene Tereze Jezusovega deteta za sveto. Zadnjič je bila cerkev razsvetljena 29. junija 1870.

Občinstvo je z napetostjo pričakovalo trenutka, ko bo dano znamenje za pričetek razsvetljave. Ob 19.45 je bilo dano znamenje; nad 300 delavcev je pričelo prižigati baklje in leščerbe. V kratkem času je bila vsa bazilika z ogromno kupolo razsvetljena. Okoli 200.000 ljudi je prisostvovalo prizoru. Občinstvo, med katerim je bilo okoli 60.000 tujecev, je ostalo do pozne ure na trgu.

Ninčičeve izjave novinarjem

o odnosih Jugoslovije napram Bolgarski in Ogrski

BEOGRAD, 17. Včeraj je sprejel zunanji minister dr. Ninčič novinarje in jim podal izjave o delovanju konference Male antante in o splošnih pogledih na znanja politiko. Dr. Ninčič je uvodoma naglasil veliko vlogo novinstva in nato nadaljeval: Konferenca Male antante more z zadovoljstvom ugotoviti, da so se na vsakem sestanku zunanjih ministrov njenih članic vedno bolj utrdele simpatije in stremjenja za zблиžanje narodov, in sicer ne samo v vladah dotičnih držav, ampak tudi v širokih ljudskih plasteh.

O delovanju konference same je minister poudarjal, da je bilo na dnevnem redu najvažnejših troje vprašanj: Avstrija, Madžarska in položaj na Balkanu v zvezi z Bolgarsko. Ni treba tega razumeti tako, da nismo prijateljsko naklonjeni tem trem državam, ampak smatramo, da imajo tri države, združene v Mali antanti, skupne interese v Srednji Evropi in na Balkanu. Vesti o priključitvi Avstrije k Nemčiji so podale poseben povod za izmenjavno misli. Bukareška konferenca je konstatirala skupen interes na tem, da se ohrani status quo.

O Madžarski smo razpravljali v smislu, da ni izpolnila obveznosti, ki ji jih nalaga mirovna pogodba, zlasti kar se tiče vojske. Izjava ministrskega predsednika Bethlena glede revizije mirovnih pogodb je napravila mučen vtis.

Dr. Ninčič je nato govoril o Bolgarski in rekel, da bo o razmerju do te države govoril obširno v narodni skupščini v odgovoru na interpelacijo dr. Voje Marinkovića. Lahko pa izjavim, je dodal, da smo se v Bukarešti sporazumeli, da se z jugoslov. strani nikakor ne sme oslabil bolgarska vlada, ki se bori z destruktivno akcijo tretje internacionale. Z druge strani pa ne smemo dopustiti, da bi Bolgarska zvišala vojsko preko one mere, ki jo določa mirovna pogodba.

Dr. Ninčič je nato prešel na razmerje Jugoslavije do Grčije in dejal, da so dovedli Jugoslavijo važni interesi do razmišljanja o političnem sodelovanju z njo. Pogajanja z Grčijo so v teku, vendar ni pričakovati prehitrega zaključka zaradi važnih, delikatnih vprašanj. Pogajanja navzlic temu teko z obeh strani zelo prijateljsko in je upati na popoln končni sporazum.

Minister je zatem govoril o razmerju do Italije in ugotovil, da so odnosi zelo pristrani, zlasti odkar se je sklenil prijateljski pakt med obema kraljevinama.

V Bukarešti je bilo z zadovoljstvom sprejeto poročilo o prijateljskem paktu s Poljsko.

Dr. Ninčič je prešel končno na važnost konference Društva narodov, ki bo v Be-

nevi razpravljala o razorožitvi in varnostnem paletu. Tega zasedanja se udeležijo največji svetovni politiki in strokovnjaki. Govornik misli, da bo prihodnji sestanek ministrov Male antante najbrže v Zenevi. Proti jeseni pa je projektirana konferenca Male antante v Beogradu.

Vprašanje radičevskih mandatov

Pavle Radić pri Pašiću - Interparlamentarna konferenca v Varšavi

BEOGRAD, 18. (Izv.) Danes je bilo v ministrskem predsedstvu izredno živahno. Ministrski predsednik Pašić je konfiriral s Trifkovićem, predsednikom narodne skupščine, glede delovnega programa narodne skupščine.

Po sestanku je Trifković izjavil novinarjem, da bo na prvi seji skupščine, ki se bo vršila v ponedeljek, izvoljen parlamentarni odbor za interparlamentarno konferenco v Varšavi. Na tej konferenci bodo prišla na dnevni red vprašanja narodnih manjšin, gospodarsko-finančna vprašanja in kodificiranje mednarodnega prava.

Delovni program narodne skupščine se deli v dva dela. Najprej bo skupščina po skrajšanem postopku razpravljala o zakonskih načrtih o tisku, sodnikih in sodiščih ter državnih pravnih. Po rednem postopku bo skupščina razpravljala o političnih kreditih.

Pri Pašiću se je danes mudil dr. Laza Marković, predsednik anketnega odbora, Pašić je predložil poročilo o delu anketnega odbora, poročal mu je tudi o svojih vtisih iz Zagreba. Usoda neverificiranih radičevskih mandatov je sedaj v Pašićevih rokah.

Pozneje se je zglasil pri Pašiću Pavle Radić. Vprašal je Pašića, kdaj pride na dnevni red narodne skupščine razprava o poročilu anketnega odbora. Pavle Radić je nadalje interveniral pri Pašiću radi intervencije vodstva HRSS.

Od 17. do 20.30 se je vršila seja ministrskega sveta. Za gradbo pristanišča v Šibeniku je ministrski svet določil 8 milijonov dinarjev, 2 milijona in pol za gradbo pristanišča v Zeleniku. Parobrodni družbam je ministrski svet sklenil nakazati znesek 4 milijone dinarjev. Nadalje je ministrski svet sklenil odkupiti pravoslavne cerkve v Dvovsu v Švici.

Kje so beogradske zoročnice?

BEOGRAD, 18. (Izv.) Preiskava proti komunističnim zoročnicam je dognala, da so prišle zoročnice v dveh skupinah v Jugoslavijo. Prva skupina je prišla skozi Maribor, druga pa preko Zaječarja in Niša. Zoročnice se povečini se skrivajo in policija nima v rokah pravega voditelja.

Avstrijski poslanik Hoffinger je obiskal zunanje ministra Ninčiča ter mu zagotovil, da je njegova vlada storila vse potrebno, da se odstranijo voditelji mednarodnih atentatov.

Težka obsodba jugoslovenskega novinarja
ZAGREB, 18. (Izv.) Senat sudbenega stola je obsodil novinarja Vladimira Čotića, urednika komunističnega glasila „Radnička borba“ radi komunistične propagande. Čotić je bil obsodjen na 3 mesece in pol. Čotić je vložil pritožbo.

Nov zakon o osnovnem šolstvu v Jugoslaviji

BEOGRAD, 17. Danes je kralj sprejel v avdienci ministra prosvete Pribičevića, ki je med drugim poročal vladarju o osnutku novega enotnega zakona o osnovnem šolstvu. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se minister Pribičević pooblašča, da zakonski projekt predloži narodni skupščini v razpravo in sklepanje.

Novi zakon uvaja v cel državi 8-letno šolsko dolžnost, uvaja za vse ozemlje inštitucijo krajskih šolskih svetov ter za vsako oblast oblastni šolski svet. Zakonski projekt sloni na modernih pedagoških načelih ter bo z izpečenjem vzgojnih načel v jugoslov. osnovnem šolstvu v veliki meri pospešil razvoj enotnega nacionalnega mišljenja v državi.

Velik uspeh Zupaničeve „Veronike Deseničke“ v Beogradu

BEOGRAD, 17. Nocoj se je vršilo v razprodanem Narodnem Pozorištu prvo gostovanje ljubljanske drame. Igrali so Zupaničeve „Veronike Deseničke“. V gledališču je bila najzibavejša beogradska publika, med drugimi tudi predstavniki vlade, med njimi minister Žerjav, dvora in parlamenta. Publika je z velikim zanimanjem in globokim razumevanjem sledila Zupaničevemu krasnemu delu ter je odklikovala zlasti glavne akterje Marijo Vero, Šaričev, Rogoza in Levarja s ponovnim burim aplavzom. Oton Zupanič, ki je prisostvoval predstavi, je moral priti na oder ter je bil ponovno prisrčno aklamiran. Uspeh večera je popoln ter služi ljubljanski drami v veliko čast.

Gledališča zopet odprta na Bolgarskem
SOFIJA, 18. Zlapanje vled atentata v katedrali sv. Nedelje se je končalo. Vled tega se zopet odprla gledališča in druga zabavišča. Krojenje po mestu je dovoljeno do 22.30.

Obredno stanje na Portugalskem
LISABONA, 18. Obredno stanje ni bilo še preklicano, ampak ostane v veljavi do 21. maja.

Ameriški korak radi dolgo

in misli senatorja Boraha

LONDON, 18. Vest od pretekle sobote o ameriškem nastopu pri dolžnikih Evrope glede vojnih dolgov se potrjuje v angleškem tisku, ki ji pripisuje velik pomen kot predhodnici zopetne otvoritve splošnih pogajanj.

Ameriški listi razlagajo, da sloni poteza Washingtona na visokem načelu morale, ker hoče spomniti Evropece na njihovo odgovornost ter jih tako odvrniti od misli na druge vojne. „Ako bi mi zbrisali dolge — pravijo Amerikanci —, bi s tem storili slabo uslugo Evropi, ker bi ta poslednja zahtevala takoj nove kredite za nove vojne. S tem, da zahtevamo od Evrope, da nosi tudi ona bremena prošlih operacij, jo silimo istočasno k politiki miru.“

Ta nova politika je v skladu s prizadevanji sen. Boraha, predsednika komisije senata za zunanje stvari, da bi dobil juridico opravičbo za zahtevo ameriških terjatev.

40 mrtvih in 18 ranjenih

radi eksplozije v rudniku Dorstfeld

BERLIN, 18. V rudniku Dorstfeld pri Essenu se je zgodila v soboto popoldne velika nesreča. Takozvani rov „sv. Barbara“, v katerem je bilo založenih 2000 kg dinamita, se je razletel, vsled česar se je zrušilo več galerij in so prenehale delovati ventilacijske naprave.

DNEVNE VESTI

Bedno gospodarsko stanje v Istri

Doživeli smo redek in nenavaden slučaj, da smo v soglasju s „Piccolom“. Priobčil je namreč pred par dnevi članek o bednem gospodarskem stanju v Istri, ki se mu pridružujemo.

Ugotavlja, da vlada veliko nezadovoljstvo med prebivalstvom Istre. Treba da je zasledovati vzroke tega nezadovoljstva, ki naj se odpravijo čim hitreje. Ne gre tu za politične struje, ki bi hotele odvračati prebivalstvo od ljubezni do države. To pa da bi moglo priti pozneje, če bi ne obračali pažnje nevoljam in potrebam kmetijskega prebivalstva. Vzroki zlu so na gospodarskem polju. Istra je ena najsiromašnejših pokrajin Italije. Zahtevati bi bila mogla po vojni, naj se jemlje v obzir njeno uboštvo. Zdi se pa, — pravi „Piccolo“ — da ni bilo razumevanja za to nujno potrebo, zlasti pri izvajanju davčnega režima. Istra trpi pod prekomernim pritiskom davkov in toži, da je smatrana kot zadnja med italijanskimi pokrajinami.

Kakor druge odrešene pokrajine, je imela tudi Istra svojo svetovalno komisijo. Ta je vestno vršila svojo dolžnost. Predložila je gospodarski položaj ter je opozarjala na potrebe pokrajine. To je potrdil tudi ministrski predsednik Mussolini v nekem svojem govoru, kjer je poudarjal potrebo posebne pažnje za gospodarsko povzdigo Istre. Toda le prepočas prihajajo ukrepi, ki se izvajajo v drugih pokrajinah, Istrski program se je odložil. Ne sme pa se še nadalje odlagati. Treba si je predstavljati bedo Istre, dejstvo, da je to najubožnejše ozemlje v Italiji. Predvsem je treba rešiti Istra bremena davkov, državnih in lokalnih! Ko je prišla Istra pod italijansko davčno režim, se je najprej doseglo, da se ne bodo iztirjevali zastanki na davkih iz časa vojne, da ne bi — skupno z novimi davki — ubijali davčno sposobnost prebivalstva, posebno podeželskega. „Piccolo“ priznava, da je vlada, odrekši se zastankov na davkih iz vojne dobe, storila en korak k rešitvi vprašanja. Dostavlja pa, da to ne zadostuje. Realne razmere male istrske posesti so slabše, nego je možno preceniti. Kajti težji davkov in obinskih in deželnih naklad ni v nikakem razmerju z davčno sposobnostjo Istranov. Ta toži o gospodarski stiski, ki je v nekaterih krajih že toliko, da ljudje obupujejo. Tako poročila prihajajo „Piccolu“ iz raznih krajev Istre. Dolžnost Italije, da odpomore temu je — naglašajo tržaški list — tem večja, ker je tudi Istra obmejna pokrajina in ker sosedje še posebno gledajo nanjo.

Na to naglašajo „Piccolo“ še enkrat, da nezadovoljstvo v Istri ni političnega značaja. (Če hoče reči s tem, da ni vzrokov za nezadovoljstvo s sedanjim stanjem v političnem, jezikovnem in kulturnem pogledu, mu seveda ne pritramo in mu moremo očitati, da prikriva resnico). Kratkovidno pa da bi bilo, če bi se ne zavedali, da iz prvga nezadovoljstva bi moglo postati tudi drugo, ker so onkraj meje na delu, da beležijo le pojave slabega stanja v tej ali oni italijanski pokrajini, jih pretiravajo v svrhu propagande ter sporočajo v eno ali drugo smer Evrope. Treba je odpraviti vsak vzrok za nered, a vzrok je tudi gospodarska beda. Na zaključku graja „Piccolo“ vnovič davčne mere, ki se izvajajo proti prebivalstvu, zlasti v kmetijskih občinah. Obžaluje pa tudi pomanjkanje organizacijske načrta za gospodarsko obnovo v tej pokrajini.

POLET PRAGA-RIM

Cehoslovski pilot dr. Lhota je prispel na svojem poletu Praga-Rim v Rim v nedeljo predpoldne. Trst je zapustil v soboto 16. maja ob 13.30 in ob 15. se je spustil na tla v Bologni, odkoder pa je radi goste megle, v katero je bilo odeto Apeniško gorovje, mogel nadaljevati šle le v nedeljo jutraj. Proga Praga-Rim, ki jo je preletel pilot Lhota, meri 1550 km. Njegov načrt je bil, napraviti to progo v 15 urah z dvema urama odmora (v Bratislavi, Trstu in Bologni), kolikor je potrebno za prelet z bencinom. Ako bi ne bilo ozračje nad Apeninom nepovoljno, bil bi izvršil svoj let po načrtu brez nobenih težkoč. Aparat, katerega se je poslužil pilot Lhota pri tem poletu, je monoplan, ki se rabi v cehoslovski armadi. Aeroplan kakor tudi motor Walter sta cehoslovškega izvora. Na aparatu je prostor še za enega potnika razen pilota. Z ozirom na daljavo, ki jo je imel pilot napraviti, pa je dr. Lhota porabil ta sedež za

V soboto ponoči in včeraj ves dan so bili prebivalci, ognjegasci in čete državnih bramb na mestu nesreče ter nudili po svojih močeh pomoč pri reševanju nesrečnih rudarjev. Dosedaj je bilo naštetih 40 mrtvih in 18 težko ranjenih. Rudnik Dorstfeld je last akcijske družbe essenskih rudnikov in se nahaja v največji bližini Dortmundu.

Imenovana je bila komisija, ki že proučuje vzroke te nesreče. Dinamit, ki je povzročil eksplozijo, se je nahajal v skladišču na dnu hodnika, približno kilometer dolgega in radi tega precej oddaljenega od rova, v katerem se je delalo. Do eksplozije je prišlo v globločini 625 metrov.

Sila eksplozije je bila taka, da so bile kljub precejšnji oddaljenosti poskodovane hiše na zemeljski površini. Med rudarji in njihovimi družinami vlada silen obup. Težka železna vrata rudnika so zaprta in ženske stojijo pred njimi in kakor da bi bile iz kamna ne jočejo od prevelike boli. Vsako toliko se odprejo vrata in nov kamijon se prikaže z novimi žrtvami. Oči so uprte nanje in vprašanja se križajo vsevpok. Je tu vse prebivalstvo, ki čaka vznemirjeno in mutasto od trpljenja.

Novi čehoslovski poslanik v Rimu

PRAGA, 18. Današnji službeni list je objavil predsedniški ukaz, s katerim je imenovan za čehoslovškega poslanika v Rimu dr. Vojteh Mastny, sedanjí poslanik v Londonu.

posodo z bencinom. Dr. Lhota je napravil že več poletov na veliko daljavo z letali istega tipa (Praga-Pariz-Praga, Praga-Bruselj-Praga itd.) Sedanjí polet se lahko smatra z ozirom na večjo daljavo in na večje težkoče, ki jih predstavlja prehod Alp in Apeninov, za najbolj posrečenega.

Kakor smo doznali, ni izključeno, da pomeni sedanjí polet Praga-Rim poskus v svrhu ustanovitve redne zračne proge Praga-Trst-Benetke-Rim.

LJUBLJANSKI VELESEJMI

Ogledalo gospodarske moči vsakega naroda so njegovi proizvodi in poljedelstvo in obrti. Jugoslavija je mlada država, polna naravnih bogastev: polja, gozdov, čred, morja za ploščev in trgovino, vodnih moči za električno moč, pr-mogovnikov itd., pa vsa Evropa gleda sedaj nanjo, ko si je pridobila svobodo, ali je sposobna in pripravljena, da vse te dobrine izkoristi in si pripravi lepšo bodočnost.

V resnici je sosedna država pokazala, da ima voljo in sposobnost. Dosedanjí štirje ljubljanski velesejmi so sijajni dokazi o njeni sposobnosti in o močni veri v boljšo bodočnost. Na teh semnjih je bilo razstavljeno vsa, kar more zamisliti um in doseči umetnost, vse kar zamore izdelati odlična in vztrajna volja. Jugoslovenci so pokazali drugim naprednejšim narodom, da tudi oni spadajo v njihovo kolo. Tuji, ki so v velikem številu obiskali posebno zadnja dva velesejma leta 1923 in 1924, in med katerimi so bili odlični strokovnjaki iz Nemčije, Francoske, Belgije, Švice itd., so priznali veliki napredek jugoslovenskega naroda v kratki dobi šestih let njegovega osvobodjenja. Slovenci in na njihovi strani vse po krajine Jugoslavije so na velesejmu v Ljubljani izložili svoje proizvode in pokazali očitno sveto svoje delo in svoj napredek. Odkar so postali svobodni, so priredili v Ljubljani 4 velesejme, s katerimi so ves svet opozorili nase. Na prvem ljubljanskem velesejmu je razstavilo 470 trdk, na drugem 700, na tretjem 776 in na četrtem 746, ker je vsled hudih kriz v Nemčiji ta poslednja z nekaj firm izostala. Uspehi so bili zadovoljivi in je vsak velesejem posetilo preko 100.000 interesentov. Najboljši dokaz za uspeh ljubljanskih velesejmov je, da je 90% vseh razstavilavcev IV. velesejma izjavilo svojo zadovoljnost z doseženimi uspehi in se jih je velika večina tudi že za letos prijavila. Po izkazu stanovskega oddelka Ljubljanskega velesejma so prišli obiskovalci iz teh-le pokrajin: Slovenije, Hrvaške, Srbije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Banata, Bačke, Slavonije, Srema, Črne gore ter iz inozemstva: Albanije, Alžirije, Amerike, Azije, Avstrije, Belgije, Bolgarske, Cehoslovske, Egipta, Francije, Grške, Italije, Madžarske, Nemčije, Rumunije, Švice in Turčije.

V ljubljanski velesejem se bo vršil od 29. avgusta do 8. septembra letos. Za informacije glede najema stoinic in drugih vprašanj se je obratovati na zastopnika za Italijo: Publicität G. Cehovin, Trst, Viale XX Settembre 65, I.

Konzulski eksekvtur. Z datumom od 4. maja 1925. je bil podeljen g. Eljiju Izmail Efendi-ju vladarski eksekvtur, s katerim se pooblašča za izvrševanje konzularne službe egipčanske države v Trstu.

Urniki za javne lokale. Tukajšnja kr. prefektura je izdala naredbo z datumom od 12. maja, s katero se določajo ure odpiranja in zapiranja javnih lokalov na sledeči način:

I. Ure odpiranja: Lokali, kjer se prodajajo razen alkoholnih pijač še druge stvari (mešani lokali) od 15. maja do 31. oktobra ob 5. uri in od 1. novembra do 14. maja ob 6. uri. Najstrožje je prepovedano prodajati v teh lokalih alkoholne pijače z nad 21% alkohola pred 10. uro ob delavnikih in pred 11. uro ob nedeljah in praznikih. Po lokalih, kjer se nudi tudi jedaja (restavracije, gostilne in bufeti) je dovoljena postrežba z vinom ali pivom od 8. ure dalje ob delavnikih in od 9. ure ob praznikih, vendar pa samo tistim, ki pridejo v lokal jest.

II. Ure zapiranja: Po vseh mešanih lokalih, ki imajo dovoljenje prodajati močne alkoholne pijače (nad 21%), se te pijače ne smejo prodajati po 23. uri. Urnik za zapiranje je sledeči:

1) hoteli, restavracije, gostilne in bufeti skozi celo leto ob 1. uri. Po 23. uri smejo ti lokali podajati gostom le vino ali pivo ob času jedaje.

2) Kavarne, bari (mešani lokali) in bufeti skozi celo leto ob 1. uri.

3) Pivnice: od 15. maja do 31. oktobra ob 24. od 1. novembra do 14. maja ob 22.
4) Likernice vseh vrst, ki ne smejo prodajati kave, ljudske kavarnice in mlekarne ob 22. uri.
5) Krčme, ljudske kuhinje in navadne likernice ob 22. uri.

Prepovedano je prodajati močne alkoholne pijače ob praznikih in na dan volitev. Izjemoma se v interesu občinstva lahko dovoli odprete lokalne pred določeno uro in njega zaprejo po določeni uri. Kršitelji te navedbe bodo kaznovani po čl. 450. kazenskega zakonika.

— **Popis tržaškega prebivalstva.** Z odlokom od 15. maja je odredil tržaški župan, da se bo vršil letos popis prebivalstva tržaške občine na podlagi stanja od 25. maja 1925. Gospodarski, oskrbniki, upravitelji itd. hiš (vštevši tudi upravitelje javnih poslopij) ali njihovi namestniki morajo v to svrhu: a) naznaniti na posebnih za to določenih vzhodih, izpolnjenih na podlagi stanja od 25. maja 1925, vse najemnike in podnajemnike, ki stanujejo stalno ali začasno v njihovih hišah, in ravnotako tudi pripadnike svobodnih poklicev in obrtnikov v določenih hišah; b) poskrbeti, da najemniki izpolnijo družinske ukraine, in jih pobrati. Po vzorcu naj se takoj pridre (uradne ure od 8-13 in 15-17), in sicer 1) za vse mestne okraje in predmestja v ljudsko šolo v ul. Ruggero Manna 7, vrata št. 2, 2) za vse kraje okoli na Opčine št. 132, kjer je sedež občinske delegacije IX. Po vzorcu imajo priti gospodarski, oskrbniki itd. hiš in oni jih morajo tudi izročiti do 1. junija 1925. Ako je kakšna hiša prazna, se mora to na vzorcu posebej omeniti. Vzorci se dobijo zastoj. Kdor se ne bo ravnal po tej odredbi, bo kaznovan z globi od 2-30 lir, oziroma se bo postopalo po grobi njeni po čl. 42. kr. odloka od 21. septembra 1901, št. 445.

— **Poljedelska razstava v Pragi.** Od 15. do 21. maja t. l. se vrši v Pragi velika poljedelska razstava. Slična razstava se vrši v glavnem mestu Čehoslovaške vsako leto kot manifestacija visoko razvitega čehoslovaškega poljedelstva. Razstava je razdeljena na sledeče skupine: 1) splošno poljedelstvo (poskusi, književnost o poljedelstvu, gospodarski listi, melioracije in statistika). 2) Poljsko pridelovanje (žito, krompir, pesa, lan, tobak, vino, perlovina, sadje itd.). 3) Gozdarstvo. 4) Živinoreja (goveda, perutnina, konci, čebelarstvo, konjereja, zaščita domačih živali in drugo). 5) Poljedelska industrija. 6) Stroji. 7) Poljski pridelki in izdelki poljedelske industrije. 8) Poljedelsko združništvo. 9) Kmetijsko stavbinštvo.

Poleg tega se vrši še ena cela vrsta specialnih razstav. Posebni razstave, ki se izkazujejo posebno v ta namen določeno izkaznico, bodo deležni 33% popusta na čehoslovaških železnicah in 50% popusta za vizum potnega lista.

Društvene vesti

— **Pevsko društvo »Ilirija«.** Danes ob 20.30 v. Pevci naj pridejo tudi ob 20.30 radi s. upnih vaj. — Jutri v sredo ob 21. seja. — Tajnik.

SPORT

TEKMA ZA KUPO G. POVHA ZOPET NEODLOČENA

Tekma za kup G. Povha, ki se je vršila v nedeljo dne 17. t. m. med četo M. D. Obzor in četo S. D. Adria, je ostala tudi v nedeljo neodločena, ker je bil rezultat 0:0. Vsed tega se bo vršila končna tekma v četrtek 21. t. m. ob 16. uri na igrišču S. D. Adria v ul. Calvoia. Ako ne bo zmagala nobena četa v določenem času, se bo tekma isti dan podaljšala do končne zmage ene ali druge čete.

Do sedaj so hodili naši sportniki na igrišča, da vidijo v resni borbi četo proti četi in priznati je treba, da tiči v resnem tekmovalstvu precej dramatično.

Dobijo se med našimi sportniki tudi taki, ki niso dostopni za dramo in ki hočejo burko tudi na igrišču.

Taka burka se bo igrala v četrtek popoldne na trstenišnem igrišču, kjer nastopijo »Valaši-neigralki proti »Adrijem-pevcem.

Da bo ta burka služila tudi dobrotelnemu namenu, odstopita »Val« im. pev. društvo »Adria« tretjino čistega dobička Sol. društva.

Utile cum dulci v pravem pomenu besede.

Kogar tarejo skrbi, naj si napiše v dnevnik četrtkov popoldne.

Iz tržaškega življenja

— **Vlomilci v plesni dvorani.** Preteklo soboto ponoči so neznani zlikovci obiskali plesno dvorano »Fenice« v ul. S. Francesco št. 3, seveda ne da bi plesali, temveč so prišli s čisto drugačnim namenom: hoteli so se le prepričati, če so lahko poletni večerni obiskovalci plesne dvorane pustili kaj mnogo liric v gospodarski blaginji. Da so mogli zadostiti tej svoji radovednosti, so morali prevrtni je-kleno blaginjo, ki je bila skrbno zaklenjena. Težka »operacija« se je popolnoma posrečila in svedrovci so olajšali blaginjo za 8000 lir vrednostnih papirjev in za znesek 500 lir v gotovini. Ker so s tem ponoči »delavci« dosegli svoj namen, so jo nemoteno pobrisali po isti poti kakor so prišli: skozi glavna vrata, ki so jih prej odprli s ponarejenimi ključki.

V nedeljo jutraj je lastnika dvorane Fortunata Zanutti doletelo neprijetno presenečenje, da je odkril posledice nezadržane ponočnega obiska. Prijavi je dogodek kve-

sturi, ki si sedaj prizadeva, da bi prišla zlikovcem na sled.

— **Dva poskušena samomora.** Iz neznanih vzrokov je 43-letna zasebnica Ida Monti, stanujoča v Carbovi zg. št. 132, predinočnim skušala napraviti konec svojem življenju s tem, da se je na nekem samotnem mestu pri Sv. Alojziju porazela po zapetih z brtno britvijo, ki jo je s tem namenom prinesla s seboj. Bolestno ječanje Montijeve je vzbudilo pozornost nekaterih mimoidočih oseb, ki so poklicali na pomoč zdravnika rešilne postaje. Ta je ženski obezval rane in jo dal nato prepeljati v mestno bolnišnico, kjer bo po mnenju zdravnikov v kratkem okrevala.

Kakor rečeno, ni znano, kaj je Montijevo privedlo do obupnega koraka, kajti žena, ki je omožena in mati 5 otrok, ni hotela o tem nič povedati.

— Na podoben način je skušal napraviti konec svojem življenju 19-letni Oton Wolf, stanujoč v ul. Gatteri št. 48. Mladenček je bil pretežno nedolžno ponoči aretiran iz varnostnih ozirov in pridržan na kvesturi. To je mlačenčka tako potrla, da se je v svoji celici z drobecem stekla porazil po zapetju leve roke. Njegovemu obupnemu dejanju je prišel na sled paznik, ki je obvestil o dogodku rešilno postajo. Na lice mesta prihiteli zdravnik je mlačenčku podal prvo pomoč, nato ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico.

— **Življenja se je naveličala.** Sinoči okoli 21. ure je bila pripeljana v mestno bolnišnico 48-letna Ana Gravali, stanujoča v ulici Pie-lozer št. 1, ki je v svojem stanovanju izpila s samomorilnim namenom nekoliko liziforma. Ženska je hotela umreti — tako je sama izjavila — ker je bila sita življenja. Njeno stanje ni nevarno.

— **Angel, ki ni bil varuh.** Da bi bil angel kdaj kriv nesreče, se res redkokdaj pripeti, vendar je ta nenavaden slučaj doletel včeraj 12-letnega Ivana Lukas, stanujočega v ulici P. P. Vergerio št. 232. Deček se je popoldne podal na pokopališče k Sv. Ani, da obišče grob neke pokojne sorodnice. Ko se je napotil domov, se je, naglo korčajoč med grobovi, spotaknil in pri padcu mahnil z levo roko po križu bronaste angeljke, čepečega na ne-kem nagrobnem spomeniku; pri tem se je deček tako hudo porazil po zapetju, da mu je moral prihiteti na pomoč zdravnik rešilne postaje, ki mu je obezval močno krvavečo rano, ozdravljivo v kakih 8 dneh. Nadaljno pomoč je deček dobil v mestni bolnišnici, kamor je bil prepeljan. Vendar se je potem lahko vrnil domov.

— **Nesrečna voznika.** Zrtev hude nezgode je bil včeraj popoldne 54-letni vrtnar Ivan Cjak, stanujoč v Carbovi zg. št. 321. Ko je okoli 14. ure peljal po ul. Istria s perilom naložen voz, je radi nenadne sunka padel z voza ter si pri tem prebil kost na senu. Na lice mesta je bil poklican zdravnik rešilne postaje, ki je po prvi pomoči dal prepeljati ponesrečenca v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti par tednov.

— **Cjakov tovariš v nesreči — sicer na drugem mestu —** je bil 36-letni kotičar Ivan Piacentini, stanujoč v ulici Sestefontane 298. Ta se je na trgu pred cerkvijo sv. Justa zvrnil s kolesa lastne kočije na tla, pri čemer se je hudo pobil po glavi. Tudi on je moral iskati pomoči v mestni bolnišnici.

— **S kolesa je padel sinoči 28-letni Anton Bassich,** doma iz Pobege pri Kopru, ko je včeraj okoli 20. ure vozil mimo pokopališča pri Sv. Ani. Pri padcu se je tako hudo udaril v glavo, da si je pretresel možgane. Bil je prepeljan v mestno bolnišnico.

Vesti z Goriškega

— **Samomor mladega dijak rad nesrečne ljubezni.** V nedeljo so naši domačini na posestvu njegovega očeta v Stari gori mrtvega 19-letnega mladega dijak Italda de Bassa. Mladenček je imel prestreljeno glavo. Zraven njega je ležala prazna steklenica, ki je dišala po karbolni kislini, poleg steklenice pa revolver. De Bassa se je očitno naprej zastupil in potem se ustrelil, da bo smrt bolj gotova. To se je zgodilo že v petek popoldne. Kakor gre glas po mestu, si je mladi dijak vzel življenje radi nesrečne ljubezni.

Pogreb se je vršil včeraj. Udeležil se ga je tudi goriški fašo. Pokojnik je bil izrazit značaj in zelo delaven. Bil je predsednik Goriške dijaške zveze (Società studentesca Goriziana); zahajal je tudi v šolo goriškega sabljarskega društva.

— **Nevhita na Goriškem.** Včeraj okoli 13.30 se je vsulo nad Gorico med močnim vetrom precej sode. Zdi se, da je močni veter napravil precej škode tudi po spodnji Vipavski dolini.

— **Nesrečen romar.** Lepi nedeljski dan je zvalil tudi 68-letnega Josipa Pavlina iz Ravnice na Sv. goro. Stari možakar je krenil naprej v svetišče, da položijo Mariji svoje gorje. A iz svetišča ga je peljala pot tudi v gostilno, kjer si je preganjal težke vsakdanje skrbi z dobro kapljico. Na poti domov ni več mislil, saj navzdol gre lažje, in šlo je se prelahko, tako da je stari romar nesrečno padel in se precej pobil. Usmiljeni romarji so ga pobrali in nesli do Solkana. Od tu ga je prepeljal v goriško bolnico »Zeleni križ«.

— **Solkani.** (Komisarjevanje Mirka). — Za časa prednika sedanega komisarja Mirka so bili občinski razglasi dvojezični. Sedaj pa daje Mirko razglasi vse samo v italijanski. Mogoče misli, da s svojo istrsko italijanščino, ki se jo je navedel kot profos pri avstrijski mornarici, zadostno obvladuje uradno italijanščino odlokov in odredb, ko pa, ki ga poznamo,

vemo, kako nedolžno stoji pred vsemi temi samo italijanskimi razglasi in da ni v nevarnosti, da bi kaj razumel. Sicer pa bodo ob prihodnjih občinskih volitvah pokazali vsi občinarji-volilci, kam da spada mož, ki jim z nerazumljivimi razglasi onemogočuje stik z občinsko in državno upravo. Prihodnjič bomo nadaljevali o nekih šudno sklenjenih pogodbah ter o »ljudomilem« izvrševanju službe »profosa« pri avstrijski mornarici.

— **Izpod Nanosa.** V zadnjem času se je zdelo, da je naša dolina podobna močvirju. Včasih nam je pomagala iz take mokrote burja, letos pa se te ni. Zato vidimo še polno polja neobdelanega. Zlasti okoli reke Vipave so njive vse nerazorane. — Na Gočah so imeli 10. t. m. zopet veselico, ponavljali so »Razvalino življenja«. Pa seveda kot zadnjič, so imeli tudi ta dan deževno smolo. Vendar je bil obisk še zadosten. Tudi uprizaritev sama ni zaostajala za zadnjo. Sirk je igral v zadnjem dejanju kot v vsakem gledališču.

— **Vipava je zopet dobila svojo senzacijo.** Vsi namreč trdijo, da bomo od sedaj naprej imeli godbo doma za vsak ples in za vsako manifestacijo. (Zlasti manifestacija bo od sedaj naprej mnogo). Kajti šolski otroci so dobili »fanfaro«. Pravijo, da se bodo učili zdaj bolje. Zlasti odkar so zgubili... tako mislijo najbrž pristojne šolske oblasti. Resnično pa je, da smo izgubili dobrega učitelja G. Cvetkoto Cotorja, ki je moral vzeti v roke gorsko palico in se podati v Podkraj. Bog zna, zakaj je moral oditi? Najbrž zato, ker je bil zelo dober učitelj in so ga imeli otroci in vsi Vipavci zelo radi. Napravili so mu jako lepo slovo. Deklice so mu izročile velik žopek cvetlic in so se pri odhodu jokale. Čudno se mi zdi, da se premešča res dober in soliden učitelj iz trga na vas in se na njegovo mesto postavlja učitelj, ki ni boljši. Pa kaj hočemo mi zemljani, kadar govorimo nebeščani. — V zadnji »Gor. Straži« si nas je nekdo privoščil, sicer malo po strani Bog ve, ali se je res zgodilo, da so stariši silihi otroke, da vstopijo k nam od vas. Res pa je, da je bilo dosti mladih fantov pri vas, ker niso mogli drugam, dokler je bilo v Vipavi samo eno prosvetno društvo, t. j. vaše strankarsko, ker so čutili potrebo, da se organizirajo. Sedaj pa, ko smo ustanovili čisto prvo prosvetno strankarsko društvo, smo proti temu, da bi se razpajalo strankarsko sovraštvo. Ni se pa zgodilo, da bi vam mi jemali vaše člane in jih pridružili nam bodisi z besedo ali s protiglasitvijo. Vi pa ste zabavali svojim članom celo, da ne smejo biti člani S. k. »Nanos«, ki je vendar le gol sporni klub. Kar se tiče pomočevanja, pa kar molčite, ker menda še ni zaspala ona afera, ko se je prišla kregat nad vas mati neke vaše članice. Pa raje molčimo, ker hočemo mir.

— **Splošno slov. žen. društvo v Gorici** bo imelo v sredo, 20. t. m. ob 4. uri pop., izvanredno odobrovo sejo ter prosi vse odbornice, namestnice in vse odseke, da se je točno udeležijo.

— **Iz Svetega pri Komnu.** Dne 16. t. m. je umrla v naši vasi mati predsednika našega narodnega društva »Draga« Ivana Malič. Pokojnica je bila vzorna mati. Svoji sedmero otrok — šest hčera in enega sina — je vzgojila z ljubeznijo in požrtvovalno materinsko skrbjo v vrle narodnjakinje in narodnjake, tako da so ji bili po pravici v ponos. Kako je bila priljubljena pri prebivalstvu, je pričala številna udeležba ljudstva pri njenem pogrebu. Prizadeži družini in našemu predsedniku izražamo tem potem naše najskrenejše sožalje.

Člani društva »Draga«.

— **Podkraj.** V Podkraju je služboval brigadir, katerega bi lahko nazivali »moža postave«, ker je bil tistih redkih, ki z vso sposobnostjo ščitijo pravice. Bil je neizprosno sovražnik krivice. Kot nepristranski funkcionar je vestno vršil svojo nalogo, kar dokazuje dejstvo, da so pri nas popolnoma ponehali že itak redki protizakoniti prestopki. Naše ljudstvo je tega funkcionarja spoštovalo in bilo je zelo presenečeno, ko se je zvedelo, da je brigadir baje kazensko premeščen. Nastala je govorica, da je moral pošteni brigadir zapustiti Podkraj vsled denuncijanstva.

Ker je bil omenjeni brigadir s svojim strogo nepristranskim službovanjem tudi najboljši zaščitnik sv. vere, vprašamo v poštevi prihajajočega gospoda, katero vero ščiti on. Ali niso po brigadirju zaščiteni Podkrajski člani rimske kat. cerkve? Ali se vam ne smili dobro ljudstvo? Komu je delal krivico tudi preganjani g. učitelj?

Ako je bil vašemu vstopu v novo družbo edini cilj maščevanje nad poštenimi ljudmi, vam svetujemo, da zapustite sedanje mesto Kolikor nam je do sedaj znano, se širi in učvrstuje sv. vera z nauki ljubezni! Zapišite si: Ker dovoljuje sv. vera, je vse sveto, vsled tega je zločin napadati javno, kar sv. vera dovoljuje. Tudi žentev v daljnem sorodstvu dovoljuje rimsko-katoliška cerkev.

— **Iz tržaške pokrajine**

— **Iz Sežane.** Na trg v Sežano je bilo prignanih 12. maja t. l. 1880 glav živine in sicer: 421 konj, 888 prašičev, 503 goveje živine in 68 telet. Živina je bila pregle-

dana od treh živinodravnikov — dott. Polonio, Fabroviča in Stekarja. Cena konjem od 1600—4000 lir glava. Prašiči 5—8 tedenski od 30—60 lir glava, 10-tedenski 100 lir glava. Goveji živini je cena padla, in sicer od 500 na 425—450 lir (pri stotu je padla cena za približno 80—100 lir. — Prihodnji tržni dan bo 22. maja t. l. — Tržni dan je bil prav živahen, kupčija ista. Za prihodnji semenj se pričakuje večja množina konj ogrsko-hrvatske pasme.

Združništvo in politika

Pod tem naslovom je priobčil »Mali list« članek, v katerem navaja različne stvari, ki jih ne smemo presojati prestopo. Da se me je spomnil, sem mu jako hvaležen, a še hvaležnejši bi mu bil, ako bi hotel razpravljati z menoj o združništvu, njegaj ciljih in poteh.

Čudno se zdi g. člankarju, da prinaša »Edinost« take članke, ker da je baš »Edinost« list »one stranke«, katere je največ pripomogla k razsulu kmetijsko-vrtnarske zadruge. Poučen sem tudi o tem, ustvaril sem si svojo sodbo in z njo obojam vse one, ki so s svojim strokovnim vodstvom šli tako daleč, da so jo upropastili, kajti baš oni oddelki so imeli največji deficit, katere so vodili »strokovnjaki«. Nič se ne čudim nad tem, da je »Zadrukar« ponatisnil moj članek, nasprotno hvaležen sem mu, kajti z tem mi tudi on pomaga širiti združnično idejo. »Zadrukar« razpravlja v svojem listu strokovno-združnično in stvarno, bilo na polju združne propagande, bilo na polju trgovine. Zasluduje svoj cilj in vrši misijo socialnega zblivanja.

Dogodbica o veletrgovcu in prvoboritelju pa menda ne bo tako huda, ne verjamem, da se je mogel oni veletržec tako hudo preplašiti mojih razprav o združništvu. Saj ima tudi on mnogo oblik in možnosti o koncentraciji kapitala, da svoj denar lahko plodonosno naloži.

Združnična ideja pri nas in v svetu pa ne prodira tako hitro, da bi se mu bilo resno bati, da bo lepega dne vse pozadruženo. Meni boste pa tudi pustili svojstvo, da ne delam skokov, kajti gospodarstvo mora počasi pa gotovo, gotovo pa gre le takrat, ako je tudi premišljeno. Premišljeno pa gotovo gremo naprej do zblivanja malega kapitala z velekapitalom. Ustvariti moramo nekažjo delovno pogodbo ob za skupno dobro. To je združništvo in politika.

Združništvo in strankarstvo je pa nekaj nekaj drugega. Ni mi znan slučaj g. inženirja Klenovarja ter me tudi ne zanima. Znano mi je samo to, kar sem poizkusil na svoji koži od gospodov, ki stoje »Malemu listu« prav blizu.

Vlekli so me za nos in koncem koncev, ko sem videl, kaj je, in da taka barba ne bo vozila dobro, sem postal pasiven. Da sem spet šel v akcijo, je pa bilo krivo pismo, označeno kot strogo tajno. V tem se mi je ponujalo mesto konsumnega poslovođa. Gospod člankar v »Malem listu«, pomislite!

Ko sem se pa gospodu drugi dan zahvalil za prijazno ponudbo, je bil odgovor: »Ja saj stvar ni popolnoma gotova.«

Za mesto pri oni zadruzi, za katero so oni barantali z menoj, so imeli pripravljene drugega. In to takega, ki je sicer trgovsko naobrazen, a žalibog, ni trgovec, kakršnega potrebuje izvozna zadruga. Izpit je pokazal to in menda v blamažo onim, ki so tega gospoda ponujali oziroma mu svetovali, naj naskoči to mesto. Jaz pa naj bi šel po kostanj v ogenj, a drugi naj bi gledali, kako ga pojedo. Danes zasedam jaz mesto v oni zadruzi, pa ne po njih zaslugah, ampak mojih lastnih in zaupanju kmetov do mene. Taka zadruga potrebuje rafinirane ljudi s pravo trgovsko tehniko. Ne more pa služiti nikdar kot sinekura strankarskim pristašem.

Tako je bilo in tako se je zgodilo. Zgubil sem mnogo radi njih. In to baš radi tega, ker »sem jim bil nevaran«. Tako se govori namreč med ljudmi, ki poznajo mene in njih.

Vprašam Vas: Zakaj mi hočete natvezati strankarsko barvo, ko vendar dobro veste, da nisem in ne bom strankar, ker to sovražim?

Zakaj skušate ovirati združnično propagando z bajkami o pogovoru v kavarni »Miramar«? Ne dopada se vam mogoče, da pišem v »Edinost«, oziroma da »Edinost« prinaša take članke o združništvu?

Kje pišem, to je postranska stvar. Želim samo, da bi moje delo tudi obrnilo sad. Delam in bom delal, pa ne za stranko. Mi nosimo svoje prepiranje v srcu in ga negujemo. Spoštujemo druge, ko so tega vredni, in zahtevamo isto zase. Saj je prav tako.

Zakaj ne prinašate tudi Vi takih člankov o združnjah in poučujete svojih čitateljev o tem, kaj je zadruga in kaj hoče? Razložite dobro med združništvom, strankarstvom in politiko!

Gomišek.

Predno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva

ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Rettori št. 1 — Via Malcanton št. 7-13

Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva

v veliki izbi.

DAROVİ

V počastitev spomina 5. obletnice smrti nepozabnega, prerano umrlega soproga Srečka, daruje g. Ema Bartel L. 50 za Sol. društvo in L. 50 za Dij. Matice. (Denar za D. M. hrani Sol. dr.)

Mesto osmrtnice po pok. Karolini Placerjevi, dragi mami, darujeta družini Trampus — Placer L. 25. — »Solskemu društvu« in L. 25. — podružnici »S. D.« pri Sv. Ivanu. Denar brani upravništvu.

Ob priklji poroče Andreja Dovgan in Franciše Franečič v Dolnji vasi so darovali zbrani svatje L. 47 za Sol. društvo. Darovalcem srčno hvala, novoporočencema obilo sreče v novem stanu.

Rodoljubi iz Senožet, ki pa nečajo biti imenovani, so darovali potom g. N. N. L. 100. — Blagim dobrotnikom srčno hvala!

G. Iv. Jacić nabral za obdarovanje najboljšeega učenca šentjakobške šole še L. 7; prej objavljeno L. 20, skupaj L. 27.

Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 980.— do 990.— Belgija od 123.— do 123.1/2; Pariz 121.20 do 127.60 London od 119.10 do 119.20; New York od 24.45 do 24.55; Španija od 350.— do 360.—; Švica od 473.— do 475.—; Atene od 45.— do 47.—; Berlin od 577.— do 584.—; Bukarešt od 11.25 do 12.—; Praga od 72.20 do 72.70; Ogrska od 0.0339 do 0.0344; Dunaj od 0.0343 do 0.0347; Zagreb od 39.70 do 39.95.

VALUTA: Avstrijske krone od 0.0342 do 0.0346 dinarji od 39.50 do 39.80; dolarji od 24.40 do 24.50; novi pol 20 frankov od 94.— do 96.— funt sterling od 119.— do 119.10.

Benečijske obveznice 77.75.

MALI OGLASI

OBLEKE, površniki, malo rabljeni, se prodajo po ugodni ceni. S. Francesco 34, III. 645

ISCEM služkinje, sobarice, kuharice za privatne družine, hotele v mestih in na deželi. Piazza Goldoni 3, I. nadstropje. 646

EGIPTOVSKI grafolog pove preteklost, bodočnost. Corso Garibaldi 14. 647

TAMBURASKI »Berde« iscem. Ponudbe s ceno pod »Berde« na upravništvu. 648

BREZPLACNO izvršuje čiščenje z »Verminalom« trvdka A. S. D. D. I., ako niso po prvi dizinfekciji popolnoma uničeni kuhinjski ščurki, stence i. t. d. Autorizovani zavod za čiščenje in uničevanje mrčes. Via D. Rossetti 2. 642

SLUŽKINJA z dobrimi spricvali, večša kuhinja se išče. Plača dobra. Dr. Pretner, Pendice Scrocola 336/I. 637

PIANINO s križanimi strunami, zadnji vzorec, koncerten, se prodaja po zmerni ceni. Solitario 25/III 640

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje kupuje

Zlato ALBERT POVH Trst, Via Mazzini 46

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine **Viale XX settem. bre 94** (prej Acquedotto) na drobno in za družine **Via Giuliani 32.** — Telef. 2-41

Priporoča se lastnik

(47) **FR. ŠTRANČAR.**

ZA BIRMO je edini naš urar in zlatar

Alojzij Povh

na Piazza Garibaldi št. 2

prvo nadstropje

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

(67)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.
Iz rušine prevedel Ivan Vouk.

Baronu se je silno mudilo nazaj v Montignoso, ker je glodal v njem skriti nemir. Razen tega pa ga je neka okolnost silno razdražila in vzbudila v njem skrb. Sobni lakaj mu je povedal, da je v njegovi odsotnosti prišla neka dama in ko je zvedela da je v Italiji, je tako trdovratno zahtevala njegov naslov, da ji ni mogel odreči. Po opisu je bila morala biti v Krimu. Drugi dan po prihodu se je odal v ženo hišo za Narvskimi nasipom, kjer je zvedel po stari služabnici, da se je Dina vrnila iz Krima, ker ji je oče umrl. Ostala je nekaj dni v Petrogradu, potem pa je odpotovala, ne da bi povedala kam, in je vzela s seboj samo en kovček. Baron je mislil, da ga bo zadavilo od straha in jeze. Se to manjka, da bi se ta ženska, ki je nosila njegovo ime in ki je imela s seboj vse zakonske dokumente, začela klatiti po

svetu. Toda še v glavo mu ni prišlo, da ga utegne presenetiti v Montignoso.